Svenskt Näringslivs kommentar till EU-kommissionens initiativ ”Substantiating Green Claims”

Svenskt Näringsliv välkomnar EU-kommissionens ambition att företag ska kunna styrka miljöpåståenden med hjälp av harmoniserade och standardiserade metoder. Svenskt Näringsliv delar uppfattningen att det råder ett överflöd av olika typer av miljöinformation för produkter, vilket försvårar för kunder att välja rätt. Bristande harmonisering utgör samtidigt ett hinder på den inre marknaden. Floran av miljöinformation som bygger på olika metoder riskerar också att undergräva förtroendet för den miljöinformation som kommuniceras. Olika nationella system inom EU medför också att företag som arbetar på den europeiska marknaden kan behöva registrera sig i ett stort antal system i olika länder. Detta är administrativt betungande och kostnadsdrivande till begränsad miljönytta.

Möjligheten att styrka miljöpåståenden genom tillförlitliga, jämförbara och verifierbara metoder, som är harmoniserade inom EU, minskar risken för otydlighet och ”green wash”. Harmonisering underlättar också för konsumenter, kommersiella och offentliga inköpare att göra mer hållbara val och att öka förtroende för miljömärkning och miljöinformation. Standardiserade eller andra välunderbyggda och tillförlitliga metoder och kriterier för att redovisa miljöpåverkan, kan utgöra incitament för näringslivet att successivt förbättra och utveckla produkter med allt lägre miljöbelastning och bidra till att uppfylla de långsiktiga målen inom ramen för den europeiska gröna given och de globala hållbarhetsmålen.

Enligt Svenskt Näringsliv bör harmoniseringen av miljöpåståenden inom EU i huvudsak fokusera på en harmonisering av kriterier för olika miljömärkningar, genom **harmoniserade definitioner och metodval** för framtagande av miljödeklarationer. Med detta säkerställs att data tas fram på ett enhetligt sätt och att det man vill mäta hanteras på samma sätt i olika märkningar och metoder vilket möjliggör rättvisa jämförelser.

Svenskt Näringsliv ser att EU-kommissionens arbete med harmonisering av miljöpåståenden, rätt utformat och med beaktande av olika produkters och företags förutsättningar, kan utgöra ett viktigt verktyg för unionens väg mot att uppnå fossilfrihet och en cirkulär ekonomi.

Svenskt Näringslivs vill göra följande inspel till EU-kommissionens initiativ med att ta fram lagförslag om miljöpåståenden. Inspelet innehåller följande huvudbudskap:

- Marknadsdrivna system fortsatt viktiga förutsatt transparent kommunikation
- EU-kommissionen måste analysera för vilka produktgrupper behov av ytterligare krav på miljöinformation finns i förhållande till förväntad miljönytta
- Lagkrav på miljö- och hållbarhetsinformation för produktgrupper måste medföra rättvisa konkurrensförhållanden
- Samordning viktig mellan EU-kommissionens initiativ

Svenskt Näringsliv Confederation of Swedish Enterprise
Postadress/Address: SE-114 82 Stockholm Besök/Visitors: Storgatan 19 Telefon/Phone: +46 (0)8 553 430 00
www.svensktnaringsliv.se Org. Nr: 802000-1858

Marknadsdrivna system fortsatt viktiga förutsatt transparent kommunikation

Marknaden måste tillåtas fortsätta att ta initiativ och driva utvecklingen av system för miljöpåståenden, men dessa behöver kommuniceras på ett transparent sätt i enlighet med gällande ISO-standarder.

Beroende på vilken eller vilka miljöpåverkansfaktorer ett företag vill utvärdera och kommunicera så menar Svenskt Näringsliv att varje enskilt företag ska ha möjlighet att själva avgöra vilken metod som för dem är bäst lämpad att använda som underlag för att göra sina miljöpåståenden. Detta förutsätter dock att en erkänd metodik följs, t.ex. väletablerade ISO 14024 typ 1-miljömärkningar, LCA-metoder baserade på tillämpliga ISO-standarder eller liknande. Val av metod styrs bland annat av vilken eller vilka miljöpåverkanskategorier som ska utvärderas och om annan information behöver utvärderas som t.ex. innehåll av särskilt utvalda ämnen, andel certifierad råvara eller liknande.

Det är också viktigt att företag som agerar på en global marknad har möjlighet att ta fram miljöuttalande som är erkända globalt och inte begränsas till att endast använda metoder som är godkända inom EU. Det finns många globala eller regionala marknadsdrivna system för miljömärkning, certifiering och information om olika produkters miljö- och kvalitetsprestanda, vilka har sina ursprung i företagens behov av att kunna utveckla och konkurrera med produktprestanda. Dessa behöver kunna fortsätta att användas men kommunikationen måste vara tydlig och transparent avseende metodval, kriterier och tillämpade standarder. Svenskt Näringsliv ser att EU kan ha en roll i att bidra till en ökad harmonisering av kriterier mellan olika nationella, regionala och globala system och arbeta för en synkronisering av information mellan system. Detta främjar en rättvis frihandel vilket är viktigt för ett exportberoende näringsliv.

EU-kommissionen måste analysera för vilka produktgrupper behov av ytterligare krav på miljöinformation finns, i förhållande till förväntad miljönytta

Det finns redan reglerade krav på redovisning av miljö- eller energirelaterad information för vissa produktgrupper och artiklar inom EU. Det gäller t.ex. information av energieffektivitet för produkter som omfattas av ekodesigndirektivet, redovisning av SVHC-ämnen över vissa nivåer i artiklar till ECHA:s databas SCIP, information om innehåll i kemiska produkter och information om bränsleförbrukning och koldioxidutsläpp för olika bilmodeller. Noggrann konsekvensutredning måste genomföras av EU-kommissionen där klimat- och miljönytta med införandet av nya informationskrav för olika typer av produkter ställs mot de kostnader som genereras av sådana krav.

Svenskt Näringsliv anser att det inte är lämpligt att införa tvingande krav på att alla företag ska utfärda miljödeklarationer för alla produkter som sätts ut på den inre marknaden. Krav på miljödeklarationer bör endast införas för produkter där tydlig klimat- och miljönytta på grund av tillgång till jämförbara miljödeklarationer kan förväntas uppnås och där det har identifierats att en ökad tydlighet i miljöinformation till konsument behövs. Vid införande av krav på företag att redovisa miljöavtryck för produkter måste också en avvägning göras mellan förväntad miljönytta och de kostnader och den administrativa börda som införandet medför för företagen.

Förutsättningar att tillämpa LCA-metodik skiljer sig stort beroende på vilken typ av produkt som ska utvärderas. Att genomföra LCA-studier på t.ex. komplexa sammansatta produkter med olika komponenter och globala värdekedjor är ofta utmanande till följd av den stora informationsmängd som behöver samlas in och analyseras. Det kan även vara svårt att få tillgång till verifierbar och korrekt information för sådana analyser. För komplexa och sammansatta produkter är det därför idag oftast inte möjligt att skapa ett bra underlag för fullständiga livscykelanalyser. För dessa är det mer lämpligt att använda LCA som ett internt analysverktyg för att prioritera var störst miljöförbättringar kan uppnås.

Kunskapsnivå och resurstillgång för framtagandet av miljödeklarationer skiljer sig också stort mellan olika företag. Olika aktörer har alltså skilda förutsättningar och behov vilket måste beaktas vid utformning av eventuell lagstiftning.

Lagkrav på miljö- och hållbarhetsinformation för produktgrupper måste medföra rättvisa konkurrensförhållanden

För de produktgrupper där EU-kommissionen efter konsekvensutredning anser att stärkta krav på redovisning av miljö- och hållbarhetsinformation behövs, måste definitioner och metoder var tydliga och harmoniserade. Näringslivet måste ges möjlighet att delta vid fastställandet av definitioner av miljö- och hållbarhetskriterier och vid val eller framtagande av metoder för att ta fram viss miljö- eller hållbarhetsinformation. Om olika metoder accepteras, för att ta fram informationen, så måste de ändå vara konkurrensneutrala och medge en rättvis möjlighet till jämförelse mellan likvärdiga produkter.

Olika metoder för LCA-baserad information behöver kunna nyttjas

Vi uppfattar att EU-kommissionen har fokus på PEF (Product Environmental Footprint) som metod för att ta fram LCA-baserad miljöinformation för produkter. Denna metodik är dock ännu ej fullt tillämpbar förutom på ett ytterst begränsat antal produkttyper där godkända PEFCR (kategoriregler för dessa produktgrupper) finns tillgängliga. Om EU-kommissionen kommer fram till att PEF-metoden ska användas i större skala kommer det att krävas omfattande arbete med att ta fram PEFCR:er för ytterligare produktgrupper. Dessutom kommer betydligt mer sekundära data av hög kvalitet behöva finnas tillgängliga. I detta arbete måste näringslivet vara representerat.

Samtidigt har många branscher, i synnerhet byggmaterialindustrin men även andra industrigrenar, under lång tid använt EPD:er (Environmental Product Declaration) som miljödeklaration. Dessa bygger på en väl etablerad LCA-metodik enligt ISO-standarden ISO 14026 och t.ex. Europastandarden EN15804 *”Hållbarhet hos byggnadsverk - Miljödeklarationer - Produktspecifika regler”* plus ett stort antal produktspecifika PCR:er (produktkategoriregler). Mycket resurser har investerats i EPD-arbetet och detta behöver värnas och omhändertas. Vi uppmanar EU-kommissionen att arbeta för en ökad harmonisering av EPD-systemen och PEF.

Livscykelbaserade miljöavtryck kan behöva kompletteras

Att enbart tillämpa LCA som metod för informationskrav på produkters miljö- och hållbarhetsprestanda riskerar ibland att bli missvisande. Det kan bero på att LCA-studier inte alltid täcker in all relevant miljöpåverkan, hälsorisker eller andra hållbarhetsaspekter kopplade till en produkt och dess funktionella egenskaper. Det kan därför finnas behov av att komplettera en LCA-baserad miljödeklaration med andra miljö- eller hållbarhetsindikatorer. Svenskt Näringsliv anser att de olika verktygen miljödeklarationer, miljö- och hållbarhetsmärkningar och produktpass bör kunna samverka i olika grad för olika produktgrupper för att uppnå

målsättningen med ”Substantiating Green Claims” och samtidigt ge utökad och transparent information om produkters innehåll.

Rimlig tidsupplösning behövs av miljödata som ska kommuniceras

All rapportering innebär administration för företagen. Det är därför viktigt att hitta rätt nivå för den tidsupplösning av data som ska kommuniceras i samband med krav på miljöpåståenden. Värdet, dvs miljönyttan, av en viss tidsupplösning på data måste också noggrant analyseras innan detta fastställs. Som ett exempel föreslår EU-kommissionen i batteriförordningen att rapportering av koldioxidavtryck ska göras på batchnivå. Detta är inte en rimlig nivå på tidsupplösning av rapportering för en kontinuerlig tillverkningsprocess. Användning av genomsnittsdata på årsbasis borde vara tillräckligt för att kunna göra miljöpåståenden av en produkt. Även årsbasis är ett ganska skarpt krav i och med att LCA-analyser för produkter normalt brukar utgå från ett årsvärde som är ett medelvärde av data tre år bakåt i tiden. Mot den bakgrunden uppmanar Svenskt Näringsliv EU-kommissionen att sätta ambitionsnivån på tidsupplösning för eventuell obligatorisk miljöinformation för produkter till högst på årsgenomsnitt.

Behov av marknadskontroll och likvärdiga krav på importerade produkter

Om EU-kommissionen förslår införande av krav på att företag ska redovisa miljödeklarationer byggd på livscykelanalyser för sina produkter, måste marknadskontrollen säkerställas och sannolikt stärkas för att garantera konkurrens på lika villkor. Efterlevnaden måste i synnerhet kontrolleras för produkter tillverkade utanför EU för att inte riskera att europeiska företag missgynnas och att de mål som avses med regleringen inte uppnås. För näringslivet är det viktigt att aktiv tillsyn sker. Tillsyn behöver ske för miljöpåstående både för konsumentprodukter och produkter som säljs business to business. En befintlig nationell myndighet med relevant kompetens för uppgifter bör utses för uppgiften.

Riktlinjer behövs för miljökommunikation till olika intressenter

Beroende på vilken målgrupp man vill vända sig till bör det finnas olika riktlinjer för vilken miljöinformation som bör redovisas och på vilket sätt. Utformningen av lagförslaget om Green claims måste, förutom att sätta ramar för företagens redovisning, också beakta i vilken form informationen ska kunna kommuniceras till konsumenter och att detta kan behöva se olika ut för privatkonsumenter, privata och offentliga inköpare. Att den information som miljöpåståendet är avsett att förmedla går fram är centralt och riktlinjer för kommunikationen behöver därför tas fram.

Samordning viktig mellan EU-kommissionens initiativ

Sammanfattningsvis vill Svenskt Näringsliv lyfta att det är centralt att alla de olika initiativ som EU-kommissionen hanterar sinsemellan samordnas så att de inte motverkar varandra, medför dubbelreglering eller skapar otydlighet för näringsliv eller offentlig förvaltning. Detta gäller initiativ såsom Ecodesigndirektivets breddning, introduktion av ett europeiskt Product Passport, utformning av kriterier för hållbara produkter att använda t.ex. i ’green public procurement’ (GPP), vidareutveckling av EU Ecolabel och introduktion av PEF som metod för miljödeklarationer. EU har rådighet över samtliga dessa initiativ och Svenskt Näringsliv uppmanar EU-kommissionen att nyttja delar av dessa koncept för att få så enhetliga och relevanta kriterier som möjligt inom unionen, sätta relevanta minimikrav samt ta fram vägledning till konsumenter om miljöinformation.

Stockholm mars 2021

Jenny Svärd
E-post: jenny.svard@svensktnaringsliv.se
T: +46 8 553 431 36 M: +46 72 451 59 52
www.svensktnaringsliv.se

EU-kommissionen har inom Circular Economy Action Plan, som presenterades i mars 2020, ett initiativ som benämns *Substantiating Green claims*. Syftet med initiativet är att harmonisera sättet för hur produkters miljöprestanda tas fram och kommuniceras. Med detta vill EU-kommissionen motverka green wash och förbättra möjligheterna att jämföra produkters miljöprestanda och därigenom öka möjligheterna för konsumenter att göra aktiva val. Initiativet från EU-kommissionen är principiellt viktigt för Svenskt Näringsliv, våra medlemsorganisationer och deras medlemsföretag och vi har därför valt att ta fram detta positionspapper för att tydliggöra våra ståndpunkter i frågan och vill med detta bidra till processen.